

tekst: mgr Mariusz Jankowski

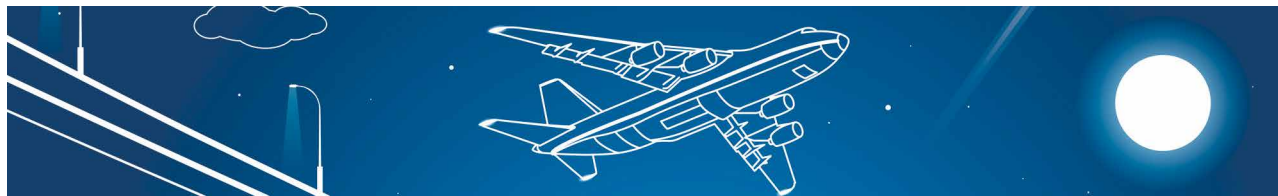
mgr Mariusz Jankowski
Instytut Nauk Politycznych
Wydział Nauk Społecznych
Uniwersytet Śląski
mariusz.jankowski@us.edu.pl

CO TO ZNACZY, ŻE MIASTO JEST *SMART*?

Nawet jeśli mieszkamy w małej miejscowości, to utożsamiamy się z najbliższym dużym ośrodkiem miejskim i interesujemy się jego rozwojem. Temat jest istotny, ponieważ już dziś w miastach żyje ponad 3,5 mld ludzi, a w 2030 roku będzie je zamieszkiwać 60% światowej populacji. Trend jest niezwykle dynamiczny i przeobraża otaczającą nas rzeczywistość.

Fot. panimoni – Fotolia

Prognozy Organizacji Narodów Zjednoczonych mówią o niemal podwojeniu się populacji miast do roku 2050. Dlatego deklaracja z Quito z 2016 roku podkreśliła znaczenie i rolę miast w kontekście procesów demograficznych, działalności gospodarczej, interakcji społecznych i kulturowych oraz skutków procesów środowiskowych i humanitarnych. Ta rzeczywistość jest dziś kreowana głównie w miastach, co skutkuje wyzwaniem z zakresu zrównoważonego rozwoju mieszkalnictwa, infrastruktury, bezpieczeństwa, podstawowych usług ochrony zdrowia, edukacji, a także praw społecznych, godziwej pracy i wreszcie ochrony zasobów naturalnych.

Aby stawić czoła tym wyzwaniom, powstała koncepcja *smart city*, niestety nadużywana czasem jako *idée fixe* do zarządzania miastami. Niektórzy publicyści zajmujący się problematyką cywilizacyjną i wpływem techniki na życie społeczne twierdzą, że każde miasto to inna historia. Dlatego żadna, nawet wielce zaawansowana technologia nie zastąpi wycucia kontekstu tożsamościowego, potencjału gospodarczego czy energii drzemiącej w aktywności społecznej. Postęp technologiczny to jednak szansa rozwoju, poprawa jakości życia i oszczędność naszego czasu, który możemy przeznaczyć na prywatne cele, a także prawie nieograniczona możliwość usprawniania procesu zarządzania miastem. Wygląda zatem na to, że dobrze jest żyć w mieście inteligentnym, oby tylko inteligencja zarządzających nadała za nowinkami technologicznymi. Nie technologie bowiem decydują o „inteligencji” miasta, a innowacyjność pomysłów w ich kreowaniu, współzarządzanie oraz rządzenie. Przez kreację należy rozumieć tworzenie miasta przez wszystkie zaangażowane w ten proces grupy, współzarządzanie to partycypacja społeczna i współodpowiedzialność za przestrzeń,

w której przyszło nam żyć, rządzenie to z kolei odpowiedzialność polityczna za podejmowane decyzje. Inteligentne miasta powinny koncentrować się na nowatorskich rozwiązaniach pozwalających rozwijać nowoczesne miasta przez jakościową i ilościową poprawę ich produktywności. Ta efektywność dotyczy głównie zarządzających. W tym kontekście miasto jest wtedy *smart*, kiedy władarze i osoby zaangażowane w jego kreację zapewniają mieszkańcom maksimum komfortu przy jak najmniejszym zużyciu zasobów naturalnych, jakimi dany obszar miejski dysponuje. Innymi słowy ważne jest, aby rozwijać te przewagi, które powstały w procesie historycznym i uchodzą za endogenne bogactwo przypisane konkretnemu miejscu. Oczywiście do zrównoważonego rozwoju potrzebny jest wachlarz funkcji miejskich. Te, które z jakichś przyczyn niedomagają, muszą zostać wzmocnione, jednak dostrzeżenie wyróżników i oparcie na nich strategii rozwoju zazwyczaj przynosi bardzo dobre efekty.

Dobrym przykładem takiej filozofii działania są Katowice. Od ponad dwóch dekad dość konsekwentnie realizują proces transformacji społeczno-gospodarczej od ośrodka ciężkiego przemysłu wydobywczego i hutniczego, co niosło za sobą ogromną degradację środowiska naturalnego, po miasto sprzyjające ekologii, ciągle poprawiające warunki życia mieszkańców, a gospodarczo nastawione dziś na nowoczesne usługi dla biznesu i tzw. nowe technologie. Katowice są dziś jednym z pięciu najważniejszych centrów usług biznesowych w Polsce. To fundament lokalnej gospodarki oferujący nowoczesne miejsca pracy prawie 30 tys. osób. Brak jednak nowych celów i wyzwań oznaczałby stagnację. Ślącacy ze względu na doświadczenia, które stały się ich udziałem w przeszłości, mają głęboką świadomość tej prawdy. Stąd

postawienie na innowacje i nowoczesne gałęzie przemysłu, np. gaming. Katowice wraz z Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolią to unikatowy w skali Europy konglomerat potencjału intelektualnego, infrastrukturalnego zaplecza dla przemysłu i swoistego etosu pracy. Na tym fundamencie z powodzeniem można wspierać wschodzące branże, rozwijać nowe technologie i kreować nowoczesny ekosystem gospodarczy. Sukcesom tak prowadzonej polityki rozwoju Katowice zawdzięczają nie tylko wzrost ekonomiczny, ale i rozpoznawalność oraz uznanie w skali międzynarodowej. Pod koniec 2018 roku Katowice były gospodarzem konferencji klimatycznej ONZ COP24. W roku 2019 organizowały Światową Konferencję Antydopingową. W 2021 roku gościły Forum Zarządzania Internetem (IGF), które stanowi międzyrządową inicjatywę konsultacyjną w sprawie efektywnego i bezpiecznego wykorzystania internetu. W czerwcu 2022 roku Katowice staną się z kolei miejscem najważniejszego spotkania polityków, ekspertów i aktywistów zajmujących się polityką miejską, które co dwa lata organizuje UN Habitat, program ONZ do spraw osiedli ludzkich i urbanizacji.

Uznanie społeczności międzynarodowej Katowice zyskały dzięki skutecznej transformacji i konsekwentnie prowadzonej rewitalizacji terenów poprzemysłowych. Krocząc tak wytyczoną ścieżką, Katowice zamierzają teraz przejść do kolejnego etapu – stworzenia dzielnicy nowych technologii. To projekt wyznaczający nowy trend rozwojowy miasta. Choć proces ten z pewnością nie jest zakończony, to można jednoznacznie stwierdzić, że wykorzystano w nim posiadane zasoby i umiejętnie przekształcono je w sieciową widoczność. Ta swista rozpoznawalność niesie za sobą spory potencjał.